

պէս պետք է կոչել, իսկ հեղած ժամանակ մարգարտի կաթիլներն պէս անշնորհ պիտի երեւայ: Իսկ եթէ ընդհակառակն ասոր ներհակը տեսնուի, նշան է որ ջրախառն է: Եթէ անշնորհ եւ կամ յատարեւ ժողոված է, որով կ'երեւայ որ օւրշի ծորելներու հետ խառնուած է: Գտան կամ թ թու համ աւելցող, նոյնպէս ալ բորբոսահամ մղըը պետք չէ գործածել: Մարգար մեղրը քանի մ'ամսական մէջ կը բխրեալանայ, իսկ մեղրին ինչ ինչ տեսակներ նոյն իսկ քանի որ շարժութեան մէջ: Սակայն այս բխրեղացումը միշտ ապահով ու ճիշդ նշան չէ անոր ազնուութեան. վասն զի վերջին ժամանակներս արուեստական մեղրն ալ գտնուեցաւ, որ շատ աղէկ կը բխրեալանայ: Եւ ընդհակառակն ալ կան ինչ ինչ անտապակ, քնական ու աղին մեղրի տեսակներ, որ սովորաբար շատ ժամանակ չեն բխրեալանար. եւ ի մասնաւորի՝ գարնանային մեղրը:

Քրդնդիւնաց շատ պահպանուողն:

Բրդեայ շապիկները, զանկապանները եւ այլն լուսնալու ժամանակ կարկամելէ պահպանելու համար կը յառնուի հետեւեալը: Լուսնալու ջուրն անուշադրի ոգւով խառնելու է. բայց գաղջ եւ ոչ թէ քաթ ջրով պետք է լուսնալ: 3) Ինքու ջրոյ համար բաւական է 20 կրամ անուշադրի ոգի, որ զեռ չտեսնալ վիճակին մէջ շատ աճան է: Ասով տաճարի խնայող թիւին կ'ըլլայ. որովհետեւ անուշադրի ոգով խառնուած ջուրն առանց աճարի աղըր կը մնայ: Բրդեայ շապիկներու քաշակին տոյգութի մեծ վնաս մըն է, որ ունի այս անտարկութիւնը բազմապիստաբար ինչ պետք է գրաւել: Կ'ենթադրուի որ անուշադրի պատճառ կարգի ցնդական ոգին ի գործածութեան աստիճանի զօրաւոր՝ բայց ոչ թէ շաքիսպած պիտի ըլլայ:

ՄԱՆԻՐԱԿԱՆ

Տպագրութեան փոքրիկ տատնելու ընթացքը:

Շատ վնասակար է աչաց փոքրիկ տատնելու ընթացքը, վասն զի փոքրիկ աչաց շատ մօտ մերձեցնելով եւ աչքն անդադար սեւեռելով՝ կը յոգնի, որով աչաց խոշորում, շլացում եւ կարծաւտեսութիւն յառաջ կու գայ: Տպագրութեան տառն առ. նուազն 1,75mm. մեծութիւն ունենալու է. բայց ան հետաւորութիւնը գէթ 0,5mm. եւ տողնազմէն գտնել ամենէն քիչ 2,5mm. բլաւու են. իսկ տողերը 100mm. են աւելի երկայն պետք չեն ըլլալ: Փոքրէն աչքն իբր 35 cm. հեռու բռնելու է:

Խոսող ժամացոյց մը:

Խոսող ժամացոյց մը հարաւոր ամենեւին իսկ անկարելի չէ ձայնագրի դարուս մէջ, յորում պատճառաւորաբար իսկ կը խօսին: Բեղբայրացիի եւ լեկտարական արուեստահմարիսի մէջ այսպիսի ժամացոյց մ'ի տես պիտի գտնուի: Ժամացոյցը ձայնագրով մը գրուած է, որ մարդկային ձայնի՝ ամբողջ, կէս եւ քառորդ ժամերը իր նշաններն: Փոխանակ ժամացոյցի թուացոյցին՝ դեմը մը գրուած է, որ մեքենայէն բերանը կը բանայ եւ ժամանակը կը ծանուցանէ: Ժամացոյցը հաստատարպէս իբրեւ

ղարթուցիչ ալ կրնայ գործածուիլ: Մեքենայականութեան զօրութեամբ կրնանք ժամացոյցն այնպիսի դրից մէջ դնել, որ գիշերն կամ ցորենը որով ժամանակ մէջ բարձր ձայնիւ շատ անգամ հետ դնան «ժամ» է յառնելոյ՝ եւ այլն գտնել: Այսպէս արեւմտեան արուեստը ժամացոյցը շատ յարմար է բազմաթիւ անտապ, որպէս զի ամէն մէկ քառորդին ծանուցանէ գոչելով՝ «Պատուաւոր եղիք, եւ ամէն բանի վերջին վախճանը մատնէ»:

Ղիւնադիւն ծաղիկն ու մղրը:

Արեւագէմ ծաղիկները (helianthes) մեղրաց փեթակի մօտերը տնկելու չէ, որովհետեւ անուշադր մեղրն արտաքին կարգի կը վնասի: Գ. Պ. Քելլերտըն հետեւեալը կը պատմէ. «Բազմաթիւ տարիներէ ի վեր, երբ զեռ մեղրարուծութեան կրգուղիի, պարտիկին մէջ քանի մ'արեւագէմ ծաղիկ տնկեցի: Մեղրս բոլորովին թիայացաւ: Բայց այս երեւոյթն առաւել եւս լաւ ու խորին քննելու համար՝ հետեւեալ տարին այս ծաղիկներէն աւելի շատ տնկեցի: Գարնան մեղրս համակ սեւ գոյն ստացաւ եւ յարգը կորուսեւ երբ: Ուստի այսու պատճառաւ արեւագէմ ծաղիկը մշակուելու չեղարկեցի: Հետեւեալ տարին դարձեալ մեղրաց փեթակին քովերը հսկայ առատական արեւագէմ ծաղիկներ տնկուած էին, եւ մեղրը միեւնոյ եղանակաւ սեւեցած եւ անվաճառելի էր եղած»:

ՄԱՆԻՐԱԿԱՆ ՏԵՍԻՍԻՆԵՐ

Վիեննա, 28 Փետրուար, 1892:

Ամսոյ սկզբն սկսան գործադրուիլ առետրական նոր դաշնադրութիւնը: Գերմանիոյ, Աւստրիոյ եւ Իտալիոյ մէջ առետրական դաշնակցութիւնը կնքուեցաւ մնաց. նաեւ Բելգիա եւ Գերմանիա իրարու հետ կնքեցին դաշինք. մինչդեռ Հելլենտիա եւ Իտալիա երկար ընտանակցութիւններէն ետքը չկրնալով միաբանիլ՝ առայժմ՝ մարտային կռուող սկզբնաւորութեան մէջ են: Գաղիա իւր պաշտպանողական մարտերով կղզիացեալ դիւրմ՝ առաւ, ինչպէս նաեւ Սպանիա գրեթէ նոյն ծաւալով նոյն օրինակին հետեւեցաւ, թէեւ այս երկու տէրութիւնը ալ շատ տէրութեանց հետ դաշինք կնքելու ժամանակամիջոցն յերկարեցին կէս տարի ալ: Մարտային գծով իսկ կայ այժմ՝ նաեւ Սպանիոյ եւ Գաղղիոյ եւ Հելլենտիոյ եւ Գաղղիոյ հետ, որոնք դեռ չկրցան միաբանիլ իրարու:

Ամուսնայն նշանատուր դէպքերէն է Գաղղիոյ պաշտօնատարանին անկումը: Վերջին ժամանակներս կրօնական խնդիրն ստատկութեամբ արժարարծած էր Գաղղիա-արմատականը կը պահանջէին որ տէրութիւնը եկեղեցին եւ պետութիւնը իրարմը րաժմեկու ձեռնարկէ, որուն սկզբամը նա-կատակ էր նաեւ այժմու վարչութիւնը: Բայց որպէս զի արմատականներն ալ մասամբ զոր ոլլան առաջարկեց տէրութիւնն ըսկերութեանց նկատմամբ օրինազեծ մը, որով կրօնական ամէն նաստատութիւնը անգլէն գերիկ ըլլալին վարչութեան ձեռքն, որ կրնար ամենադոյզն պատմառաւ լուծել գանձը, ինչքերիին գրաւել են: Պահպանողականը որ այս օրէնքները չէին կրնար ընդունիլ, միացան արմատականաց նետ, որոքս դեռ զոր չէին այս օրէնքով, եւ այսօրէն տապալեցին պաշտօնարանն միբժեկով այն օրինազեծն: Նախ եղած ամէն փորձ նոր պաշտօնարան մը կանգնելու է դերեւ եւլա զիստորարար Փրէսինէի թունած ընկնցքովն, որ ցայժմ պաշտօնէից զանեքց էր: Միշեւ լուր կը պտտէր թէ նաստարկապետութեան Գահեքեցի փոփոխման վտանգ կայ: Բայց ըստ նորադոյն քոց վերջական կազմունեցաւ նոր պաշտօնարանն, որուն զանեքցն է լուով: Պաշտօնարանին ինչ ընկնացք ըսկելը դեռ չի գիտցուիր ստոյգ:

Միւս ամէն տէրութիւնը գրաւած են ներքին գործերով: Գերմանիոյ մէջ մեծ ինտեր ծագեցաւ կրթութեան նոր օրինազեծով մ'որով դպրոցներուն աւելի բքիստոնեական նկարագիր կը տրորի: Այժմ այս օրէնքն մասնատու յանձնատորոյց մը ընտնութեան տրուած է: Աւստրիա գաղաղած է այժմ՝ հարեկըւ նոր փոփոխութիւններ ընելու, ինչպէս նաեւ դրամոյ ընթացքը կանոնադրելու ինտրով: — Իտալիոյ մէջ կրեկն սաստկութեամբ սկսան նամակարանական ուսանողաց դժգոհութիւնը նոյն ուսումնական նաստատութեանց այլեւայլ կանոնադրութեանց դէմ, այսպիսի դժգոհութիւնը յիտալիա գրեթէ ամէն տարեի կը կրկնուին: Հոլովմայ մէջ ի մասնատորի գործադրաց փժմակը շատ յոռեցած է, այժմ՝ աւելի քան 20,000 անձիք անկործ կը շրջին թշուառութեան

մէջ. նոյնչափ անձիք ալ տէրութիւնը ցրուած խարած էր արդէն իրենց տեղերը: Վիսեռուկայ մէջ գումարուած միջագային առողջաբանական համաժողովն աւարտեց իր նստորը: — Սպանիոյ մէջ անիշխանականը խռովութիւն մը հանել փորձեցին, բայց չաջողեցան, եւ տէրութեան ջանքիւ վտանգ մը յառաջ չեկաւ: — Անգղիոյ մէջ Իրլանտական ինտրին լուծման կ'աշխատուի, եւ նաեւ այժմու վարչութիւնն ոտն առ ոտն կը ջանայ բարոքել նոյն տեղոյ շատ մը թշուառ գիւղացուց փժմակը: Այժմ՝ առաջարկած է տէրութիւնն օրինազեծ մը, որով նաեւ նոյն երկրին վարչական նոր ձեւ մը կը տրուի նամմառ այն նաեւամանաց, զոր ունէին արդէն Անգղիա եւ Սկոտլանդ:

ԲՈՎԱՆԴԱԳՈՒԹԻՒՆ

ՌԻՍԻՆԵՆԵՆ

ՄԱՏՆԻԱՐԱՅԻՆ — Նեմնիոսի Յաղագս ընութեան մարդոյ, 65:

ԱՇԽԱՐՀԱՐԱՅԻՆ — Ուղեորութիւն ի Փոքր Ասիա, 71:

ԱՅԳԱՐԱՅԻՆ — Լեւնեքի վերայ քեւեռած նախնեքի մասին Կովկասան Առասպելները, 75:

ԳՐԱՅԻՆ — Հայկական ծեռագիրք ձեռարանն Արեւելեան լեզուաց Գեոտերքուք, 80: (Գրասկիւս):

ԲԱՆԱՏՆԵՐԺԱՅԻՆ — Դարեի մ'արգելք, 85: -- Ալ ոչ երբեք, 85:

ՇՐՈՒՄՆԵՐԻՏԵՆ

ԳԾՂԱՐՈՒՄՆԵՆԻՆ — Շրջապայութիւն նկարաշար աշխարհին մէջ, 85: -- Թուղթն եւ գրութեան նազդին նիւթերը, 88:

ՍՏԻՆԵՆԵ

ՆՈՂԱՌՈՒՔ — Ատուղադիտական տիեզերական ժամացոյց մը: 93: -- Նորածին մանկաց աշուրները, 94:

ՏՆՏՆԱՅԻՆ — Բարիւղ իր մէջոց վասակար ճղնեքու Նշման, 94: -- Գէշ հոտեքու դէմ միջոց մը, 94: -- Չնխան թէ փոխանակել միջոց մը, 94: -- Անխան միտք յատուկ նշանները, 94: -- Բրդեղնաց լաւ պահանուիք, 95:

ՄԱՆԱՐԱՌՔ — Տպագրութեան փորթիկ տտեքու ընթերցումը, 95: -- Խօսող ժամացոյց մը, 95: -- Արեւադէմ ծաղիկն ու ծիւղ, 95:

ՏԵՐԵՆԵՆԵՆԵՆԵՆ

ՀՐԱՏԱՐԱՅԻՆ ԵՆ ՊԱՏԱՄԱՆԱՏՈՒ ԽՄԱՐԱՅԻՐ

Հ. ԲԱՓԱՏԷԼ Վ. ՊԱՐՈՆՉ

ՎԻԵՆՆԱ. ԽԻՒՐԵՐԵՆՆ ՏԳՐԱՆ